

STOPPA BOVERKETS NYA BYGGREGLER

Om Boverkets nya föreskrifter träder i kraft den 1 juli 2025 innebär det en kraftig försämring av kvalitén på det som byggs i Sverige, inte minst på bostadssidan. Förslaget innebär att de minimikrav som idag finns i föreskriften överlåts till byggbranschen att definiera själva, en byggbransch som idag har stora problem med bygffel och oseriösa aktörer. Det kommer inte fungera därför måste förslaget stoppas och göras om.

Sverige har en lång tradition av att bygga bra och funktionella bostäder och andra byggnader. Genom lagar och föreskrifter har vi genom politiska beslut i demokratiska processer bestämt vilka minimikrav som ska gälla. Det håller nu på att raderas eftersom den detaljerade utformningen överlåtes till byggbranschen själva att bestämma. Det är orimligt att förvänta sig att privata företag på en konkurrensutsatt marknad ska ta det ansvaret. Deras främsta ansvar är att, utifrån gällande lagar och regler, leverera bra avkastning på investerat kapital, inte definiera samhällets minimikrav. Det är samhällets ansvar att bestämma vilka minimikrav ska finnas på det som byggs.

Boverkets nya byggregler, som beslutats av regeringen, öppnar till exempel upp för att bygga mindre och trängre lägenheter. Hälften av bostadsrummen kan också byggas utan fönster och de fönster som finns behöver inte vara öppningsbara enligt de nya regelverket. Även takhöjden kan göras lägre, eftersom dagens minimikrav på 2,4 meter tas bort.

Många förtydliganden hur kraven ska uppfyllas har tagits bort i de nya föreskrifterna, som träder i kraft den 1 juli 2025. Kvar blir bara ett ramverk. Tanken är att föreskriften ska bli enklare på så sätt och att det ska bli snabbare och billigare att bygga, men förslag får motsatt effekt. Hur ska den som ritat och bygger veta när en trappa är säker att gå i till exempel om det saknas måttangivelser och andra detaljer för hur trappan ska utformas. Det är sådana detaljangivelser som nu tas bort ur Boverkets nya föreskrifter. Tolkningsmöjligheterna kommer därmed bli fler vilket innebär längre handläggningstider hos kommuner och risken för fler rättsprocesser och därmed också ökade kostnader för det som byggs.

Johan Sjöstrand, expert inom planering och bygg på SKR är oroad över konsekvensen av de nya byggreglerna. Det framgår i ett lokal-TV inslag den 16 juli. Det kommer att bli betydligt svårare för bygglovhandläggare och byggnadsinspektörer att veta när samhällets krav är uppfyllda, när nu de detaljerade allmänna råden tas bort. Redan idag blir bygglovhandläggare hotade av oseriösa aktörer med ett högt våldskapital, när de inte får sina bygglov godkända. Det problemet kommer att bli större om det inte finns ett tydligt regelverk att luta sig mot.

Kim Söderström, ordförande i fackförbundet Byggnads Gävle-Dala, ger i sitt Sommar i P1 en skrämmande bild av hur verkligheten ser ut i dagens byggbranschen. Han beskriver hur stora rikstäckande byggentreprenörer idag saknar egen personal. För att vinna upphandlingar lämnar de låga anbud och säljer sedan jobbet till en underentreprenör, som säljer vidare till en underentreprenör, som säljer vidare till en underentreprenör, och så vidare. Priset blir allt lägre ju längre ner i kedjan du kommer. De som till slut gör jobbet kommer från något låglöneland

och får uselt betalt. Ansvarskänslan för helheten försvinner och det är svårt att veta vem som egentligen har ansvar för det som görs. Kim Söderström nämner bland annat en dödsolycka i Stockholm där ingen fälldes i domstol, eftersom det inte gick att fastställa vem den ansvariga arbetsgivaren var. Samma sak gäller om det byggs fel. Kvaliteten på det som byggs blir sämre och leder ofta till att saker får rivas och göras om på grund av bristande ansvarskänsla när många underentreprenörer är inblandade.

Även Boverket tar upp problemen i byggbranschen på sin hemsida. Fel, brister och skador i byggandet kostar samhället upp till 111 miljarder kronor varje år. Det motsvarar 25 procent av omsättningen i hela byggsektorn och innebär att var fjärde investerad krona slösas bort. Fel och brister inom byggbranschen skapar också hälso- och sjukvårdskostnader och onödigt lidande i samhället.

Det säger sig själv att en bransch med så stora problem inte på ett bra sätt kan bestämma vilka krav ett samhälle ska byggas efter. Det är samhällets ansvar genom lagar och föreskrifter. Det handlar om vilka bostäder, arbetslokaler och andra byggnader vi vill ha. Den goda bostaden har länge varit ett signum för Sverige. Den kan nu med lätthet förvandlas till en trång, mörk och svärmöblerad lägenhet som i bästa fall fungerar som människoförvaring – inte att leva och trivas i. Därför måste Boverkets förslag till nya byggregler stoppas.

Boverket har valt att inte ta hänsyn till den kritik som förts i många av de 1400 remissvaren som de fått. Det förslag som nu ska genomföras är i princip samma som ursprungsförslaget. Vi uppmanar därför berörda politiker att lyssna på kritiken och ge Boverket ett nytt uppdrag att ta fram ett regelverk som är tydligare och därmed enklare att bygga efter. Det var det som var tänkt från början. I ett sådant regelverk bör det mer i detalj framgå hur funktionskraven kan uppfyllas. Det skulle göra att byggprocessen blir kortare och därmed billigare, eftersom alla parter i byggbranschen vet vad som gäller.

UNDERTECKNARE:

Monika Albertsson, arkitekt SAR, certifierad sakkunnig tillgänglighet

Mai Almén, arkitekt SAR/MSA

Maria Wemme, certifierad sakkunnig tillgänglighet

Lars Hagström, tidigare vd Kooperativet LILA, ordförande i Förbundet för delaktighet och jämlikhet

Begripsam: Stefan Johansson, vd för Bolaget Begripsam

Begripsam: Joakim Uppsäll-Sjögren, ordförande för Föreningen Begripsam

DHR - Delaktighet Handlingskraft Rörelsefrihet: Åsa Strahlemo, Förbundsordförande

Funktionsrätt Sverige: Nicklas Mårtensson, förbundsordföranden

Förbundet för delaktighet och jämlikhet: Lars Hagström ordförande

HandikappHistoriska Föreningen: Karin Månsson, arkitekt, styrelseledamot

TILRF - Tillgänglighetssakkunnigas Riksförenings styrelse:

Johan Karlström ordf,

Per Jameson,

Linn Engman Ghshranian,

Monika Albertsson.

Edita Hasanagic

Vicky Laflamme

Elin Jönsson,

Linda Östbro,

Alexandra Lundberg Santacruz

Carolina Nordbeck, ordförande DHR Skåne

Christina Nyberg, sakkunnig i Tillgänglighet

Gerd Johansson, Professor emerita i Arbetsmiljöteknik vid Lunds Tekniska Högskola

Jakob Lindström Wranne, arkitekt SAR

Jan Paulsson, Arkitekt, tekn dr, prof emeritus Chalmers

Jeanette Persson, handledare i Karlstadmodellen, läromedelsförfattare, samt förälder till barn med Downs syndrom

Jonas Andersson, arkitekt SAR/ MSA, docent arkitektur och urban gestaltning, Malmö Universitet.

Lars A Olsson, representant Kommunala Funktionshinderrådet Lund

Lennart Nord, arkitekt SAR/MSA

Lilian Müller, certifierad sakkunnig av tillgänglighet, teknologie doktor

Mats-Peter Nilsson, pensionerad f.d. Entreprenadchef på NCC

Oskar Krantz, fil. dr., universitetslektor, Malmö Universitet

Per Olof Hedvall, Universitetslektor, Docent, Ämnesföreträdare, Certec, Lunds Tekniska Högskola

Per Wickenberg, professor emeritus Rättssociologiska institutionen, Lunds universitet"

Mer information:

[Äldre remisser - Boverket](#)

[Konsekvenser för samhället - Boverket](#)

[Debatt – Är den "inte dåliga" bostaden den nya goda? - Sveriges Arkitekter](#)

[Upprop till våra politiker – stå upp för hemmet - Sveriges Arkitekter](#)

[Bygglovshandläggare hotas – nya regler kan underlätta för kriminella | SVT Nyheter](#)

[Kim Söderström 25 juli 2024 - Sommar & Vinter i P1 | Sveriges Radio](#)